ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: 1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

по

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

за 1. клас

учебна 2024/2025г.

ХОРАРИУМ: 1 час седмично / 32 часа годишно

ИЗГОТВИЛ: Богданка Гърева, учител начален етап
Нина Петрова, старши учител начален етап

Директор: .....
Марияна Байлова

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: 1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

ЦЕЛИ:

● Изграждане на умения учениците да говорят и да четат правилно, да пишат грамотно и четливо.

● Усвояване на начални знания за езиковите и речевите единици.

● Задълбочаване на емпирично равнище на знанията за някои правоговорни, правописни и пунктуационни норми.

● Развиване на умения за ориентиране в комуникативната ситуация и за създаване на кратък устен и писмен текст.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Учениците:

● да усвоят механизма на четене и писане; да разбират смисъла на прочетеното и да изказват мнение.

● да се ориентират в системните отношения в езика: звук-дума-изречение-текст.

● да разграничават гласни и съгласни звукове и техни признаци.

● да познават начини за правописна проверка на гласни и съгласни звукове при различната им позиция в думата.

● да разграничават, употребяват и пишат правилно съобщително и въпросително изречение.

● да се ориентират в комуникативно-речевата ситуация. Да създават кратък устен и писмен текст.

ГЛОБАЛНИ ТЕМИ И ПОДТЕМИ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	ПОДТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1	Начално огрaмотяване	Четене Писане	6 6
2	Езиково обучение	Звукове и букви Изречения и текст	6 4
3	Литературно обучение	Художествено възприемане Литературни знания	6 4
		ОБЩ брой часове:	**32**

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД
4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: 1301699@edu.mon.bg; www.oubotew-vd.org

Утвърдил:.....

Директор: (Марияна Байлова)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

по

МАТЕМАТИКА

за 1. клас

учебна 2024/2025г.

ХОРАРИУМ: 1 час седмично / 32 часа годишно

ИЗГОТВИЛИ: **Богданка Гърева, учител начален етап**
Нина Петрова, старши учител начален етап

I. Учебната програма за избираеми учебни часове по математика в 1. клас е съставена в съответствие с изискванията на учебната програма по общообразователната подготовка и е съобразена с равнището на знанията и уменията на първокласниците. В нея са включени елементи от четирите области на компетентност: **Числа, Геометрични фигури и тела, Измерване и Моделиране.** Програмата отразява комплексния характер на учебния предмет, което е подготовка за взаимосвързаност между отделните раздели в обучението.

II. ЦЕЛИ:

Целите на обучението за разширена подготовка по математика в първи клас са:

1. Овладяване на математически знания и умения и отношения, свързани със съвременните ключови компетентности на учениците.

2. Обогатяване и усъвършенстване аритметичните и геометрични знания и умения, развиване на логическото и творческо мислене,

3.Създаване на умения за тълкуване и използване на информация, представена по различни начини, както и умение за самостоятелна работа и работа в екип.

Чрез учебната програма за разширена подготовка по математика за първи клас се реализират **образователни задачи**, насочени към:

- овладяване на количествената характеристика на числата от 0 до 20, на десетиците до 100 и на принципа за изграждане на редицата на естествените числа;
- овладяване на аритметичните действия събиране и изваждане;
- задълбочаване на представите за геометричните фигури *отсечка, кръг, триъгълник, квадрат, правоъгълник* и изграждане на начални умения за чертане на геометрични фигури в квадратна мрежа;
- овладяване на мерните единици за маса *килограм*, за дължина *сантиметър* и за време *час*;
- развитие на математическо мислене и умение за решаване на проблеми.

III. Глобални теми и очаквани резултати:

Глобални теми	Очаквани резултати	Основни понятия
Естествените числа от 1 до 5. Събиране и изваждане на числата до 5	• Използва математически представи за пространствено ориентиране, за сравняване на количества и за подреждане на обекти по зададени признаци. • Познава количествените характеристики на числата до 5, числото 0 и техните означения с цифри. • Брои до 5 в прав, в обратен ред и поредно. • Определя мястото на числата от 1 до 5 в редицата на естествените числа. • Изразява математическите отношения *„повече“*, *„по-малко“* и *„толкова, колкото“* със знаците >, < и = . • Сравнява числата от 0 до 5, включително представени като сбор или разлика. • Илюстрира с примери смисъла на аритметичните действия събиране и изваждане. • Използва знаците „+“ и „–“ за представяне на аритметичните действия събиране и изваждане с числата до 5. • Използва връзката между събирането и изваждането при намиране на стойността на числови изрази. • Разпознава геометричните фигури *триъгълник*, *квадрат* и *кръг*.	число цифра сравняване събиране изваждане триъгълник квадрат кръг

Глобални теми	Очаквани резултати	Основни понятия
Числата от 6 до 10. Събиране и изваждане на числата до 10	• Познава количествените характеристики на числата до 10 и техните означения с цифри. • Разбира принципа за изграждане на редицата на естествените числа. • Брои до 10 в прав, в обратен ред и поредно. • Сравнява числата до 10. • Представя числата до 10 като сбор от две числа. • Извършва действията събиране и изваждане с числата до 10. • Събира три и повече числа. • Познава мерната единица за маса *килограм* и нейното означение (кг). • Разпознава по стойност монетите от 1 стотинка, 2 стотинки, 5 стотинки, 10 стотинки, 1 лев и 2 лева и банкнотите от 5 лева и 10 лева. • Извършва действията събиране и изваждане с изучените мерни единици. • Решава устно текстова задача с едно пресмятане от събиране и изваждане.	килограм лев стотинка
Числата от 11 до 20	• Представя десетицата като сбор от 10 единици. • Чете и записва с цифри числата от 11 до 20. • Брои до 20 в прав, в обратен ред и поредно. • Сравнява числата до 20. • Познава значението на цифрите според позицията им в записа на числата. • Разпознава точка и отсечка. • Използва чертожна линия за измерване и чертане на отсечка по дадена дължина. • Записва резултата от измерването на отсечка в сантиметри. • Познава мерната единица за дължина *сантиметър* и нейното означение (см). • Извършва действията събиране и изваждане с мерната единица *сантиметър*.	единица десетица едноцифрено число двуцифрено число отсечка дължина на отсечка сантиметър

Глобални теми	Очаквани резултати	Основни понятия
Събиране и изваждане на числата до 20 без преминаване	• Извършва действията събиране и изваждане на числата до 20 без преминаване. • Сравнява стойностите на числени изрази. • Използва наименованията на компонентите и резултата при решаване на задачи от събиране. • Разпознава геометричната фигура правоъгълник и елементите ѝ страна и връх. • Разпознава елементите на триъгълник, правоъгълник и квадрат: точката като връх, отсечката като страна. • Измерва в сантиметри дължините на страните на триъгълник, квадрат и правоъгълник. • Чертае правоъгълник и квадрат в квадратна мрежа. • Познава елементите на текстовата задача – условие, числови данни, въпрос. • Решава текстова задача с едно пресмятане от събиране и изваждане.	събираемо сбор правоъгълник страна връх текстова задача
Събиране и изваждане на числата до 20 с преминаване	• Извършва действията събиране и изваждане с числата до 20 с преминаване. • Използва наименованията на компонентите и резултата при решаване на задачи от изваждане. • Прави проверка на изваждането със събиране. • Познава мерната единица за време *час* и нейното означение (ч). • Определя времето по часовник в „кръгли“ часове. • Съставя текстова задача с едно пресмятане по илюстрация и по числов израз. • Решава текстови задачи с включени словосъчетанията „с … повече от“ и „с … по-малко от“.	час умаляемо умалител разлика

Глобални теми	Очаквани резултати	Основни понятия
Числата 10, 20, 30, …, 100. Събиране и изваждане с тях	• Познава числата 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 и техните означения с цифри. • Познава десетицата като бройна единица. • Брои по десетици до 100 в прав и в обратен ред. • Сравнява числата 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100. • Извършва действията събиране и изваждане с числата 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100. • Познава банкнотите от 20 лева, 50 лева и 100 лева и монетите от 20 стотинки и 50 стотинки. • Решава текстови задачи с изучените мерни единици.	

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10

e-mail: 1301699@edu.mon.bg; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО РЕЛИГИЯ - ПРАВОСЛАВИЕ

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА РАЗШИРЕНА ПОДГОТОВКА

ЗА ПЪРВИ КЛАС

УЧЕБНА 2024 / 2025 ГОДИНА

Хорариум: 1 час седмично / 32 часа годишно

Изготвил:
Лора Методиева, учител по Религия – Православие

ЦЕЛИ:

1. Придобиване на основни познания за традиционната за Република България религия – Православието, като основен градивен елемент в социалния, духовния и културния живот на българите.
2. Приобщаване към християнските добродетели залегнали в основата на изграждащата се ценностна система. Обучението по религия – християнство-православие не само приобщава малките ученици към нравствените послания на християнското учение, но и е изначална опора за видими и положителни промени в социално-нравствената насоченост на учебно - възпитателния процес.
3. Формиране на основни знания за православната религия и формиране на ценностно-ориентирано отношение към света, в който детето живее и се реализира.
4. Запознаване с текстове от Стария и Новия Завет и осмисляне на нравствените послания, съдържащи се в тях; - приобщаване на подрастващите към непреходните нравствени ценности на християнския морал; - запознаване със символите на православното християнство, с живота на Господ Иисус Христос, Света Богородица и найпопулярните светци;
5. Разширяване на сетивния кръгозор за откриване на хармонията в природата и човешките взаимоотношения и на тази основа формиране на социална емоционална компетентност; - формиране на надеждни представи за категориите: „добро“, „зло“, „красиво“, „грозно“, „дълг“, „отговорност“, „истина“, „свобода“, „вяра“; - укрепване на социално-нравственото развитие на подрастващите чрез формиране на умения за наблюдение и анализ на човешките взаимоотношения, водене на толерантен диалог на основата на емпатийно поведение, вземане на адекватни нравствени решения и поемане на отговорност;
6. Формиране на умения за запазване на духовната стабилност, самопознание и самоусъвършенстване.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Знания:

- Познава най-съществено от живота и дейността на Господ Иисус Христос, света Дева Мария и големите християнски светци.
- Разбира смисъла и значимостта на основните християнски празници и традиции.
- Познава храма като свещено място.
- Знае за християнските светци.
- Познава молитвата като начин за общуване на християните с Бога.
- Знае за всеопрощаващата любов на Бога.

Умения :

- Анализира и оценява основанията за собствените си постъпки и избори,като прилага християнските добродетели в ежедневното общуване с околните. Прилага изграден модел на поведение в храма. При условие на направен религиозен избор в семейството може да се моли.

Отношения/ нагласи :

- Игражда емпатийно поведение, насочено към околните.
- Разбира основни християнски ценности и се отнася отговорно към тях, като си поставя цели за себепознание и самоусъвършенстване.
- Стреми се към социално-нравствена активност.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1	Аз съм християнче	7
2	Нашите християнски празници	5
3	Вярата в Бог ни прави добри и силни	3
4	Ангелите – наши пазители	1
5	Бог подкрепя праведните и прави чудеса	1
6	Рождество Христово	5
7	Кръщението на Иисус Христос	2
8	Какво научих за християнската вяра	1
9	Да обичаме всички хора	1
10	Света Дева Мария – благословена от Бога	1
11	Славим името на Иисус Христос	3
12	Доброто побеждава злото.	2

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10

e-mail: 1301699@edu.mon.bg; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

по

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

за 2. клас

учебна 2024/2025 г.

ХОРАРИУМ: 1 час седмично / 32 часа годишно

ИЗГОТВИЛ:.....
Ралица Кирова, учител начален етап

.....
Роза Захова, старши учител начален етап

Директор: .....
Марияна Байлова

ЦЕЛИ:

- Усъвършенстване на уменията на учениците да говорят и да четат правилно и изразително, да пишат грамотно и четливо.
- Разширяване в практически план на началните знания за езиковите и речевите единици.
- Задълбочаване на емпирично равнище на знанията за някои правоговорни, правописни и пунктуационни норми.
- Развиване на уменията за ориентиране в комуникативната ситуация и за създаване на устен и писмен текст.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Усъвършенства механизма на четене с разбиране, разбира смисъла на прочетеното и изказва аргументирано мнение.
- Ориентира се за системните отношения в езика: звук-дума-изречение-текст.
- Разграничава гласни и съгласни звукове и техни признаци.
- Познава начини за правописна проверка на гласни и съгласни звукове при различната им позиция в думата.
- Познава съществително, прилагателно име и глагол като части на речта с изучаваните граматически характеристики.
- Разграничава, употребява и пише правилно съобщително и въпросително изречение.
- Ориентира се в комуникативно-речевата ситуация. Създава кратък устен и писмен текст.

ГЛОБАЛНИ ТЕМИ И ПОДТЕМИ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	ПОДТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1	Фонетичен строеж на българския език	Звук - буква Гласни звукове Съгласни звукове	4 2 5
2	Морфологични единици	Съществително име Прилагателно име Глагол	6 3 3
3	Изречения по цел на изказване	Съобщително изречение Въпросително изречение	1 1
4	Текст. Общуване	Четене на текст Съставяне на текст Общуване	2 2 3
		ОБЩ брой часове:	**32**

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: 1301699@edu.mon.bg; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

по

МАТЕМАТИКА

за 2. клас

учебна 2024/2025 г.

ХОРАРИУМ: 1 час седмично / 32 часа годишно

ИЗГОТВИЛ:..... .....

Ралица Кирова, учител начален етап **Роза Захова, старши учител начален етап**

Директор: .....

Марияна Байлова

ЦЕЛИ:

● Затвърдяване и усъвършенстване на знания, умения и компетентности на учениците, свързани с числата до 100, събиране и изваждане с тях, таблично умножение и деление; видовете триъгълници според дължините на страните им, обиколка на триъгълник, правоъгълник, квадрат, чертане, измерване; мерни единици за време; решаване на текстови задачи, за описване ситуации от реалния свят с математически модели.

● Да се съдейства за развитие на наблюдателността, на познавателната активност на учениците, на мисловните операции, на въображението, творческите им способности.

● Да се създават условия за развитие на устната и писмената математическа реч на второкласниците, на тяхната самостоятелност, инициативност, воля, самоконтрол, самооценка.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

● Учениците да усвоят алгоритмите за извършване на действията събиране и изваждане на числата до 100 и таблично умножение и деление.

● Да намират неизвестен компонент в дадено действие; да откриват в конкретни ситуации зависимости между компонентите и резултатите при операциите събиране и изваждане, умножение и деление.

● Да извличат математическа информация от ситуации в заобикалящия ги свят, да ги описват с помощта на числови изрази; да свързват дадени числови изрази с конкретни ситуации; да съставят и решават математическа задача по таблично или графично представена информация.

● Да разпознават и използват адекватно изучени мерни единици; да намират обиколка на изучени фигури и страна по дадена обиколка.

● Да участват в съвместна дейност за достигане до определен резултат.

ГЛОБАЛНИ ТЕМИ И ПОДТЕМИ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	ПОДТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1	Числата до 100	Числата от 21 до 100 – четене, писане, броене, сравняване	1
2	Събиране и изваждане на числата до 100	Събиране и изваждане без преминаване Събиране и изваждане с преминаване	2 5
3	Таблично умножение и деление	Умножение и деление. Приложение	14
4	Мерни единици	Мерни единици за време Мерни единици за дължина	2 2
5	Геометрични задачи и текстови задачи	Геометрични фигури и намиране на обиколка на фигура Текстови задачи	3 3
		ОБЩ брой часове:	**32**

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10

e-mail: 1301699@edu.mon.bg; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО РЕЛИГИЯ - ПРАВОСЛАВИЕ

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

ЗА ВТОРИ КЛАС

УЧЕБНА 2024 / 2025 ГОДИНА

Хорариум: 1 час седмично / 32 часа годишно

Изготвил:
Лора Методиева, учител по Религия – Православие

ЦЕЛИ:

1. Придобиване на основни познания за традиционната за Република България религия – Православието, като основен градивен елемент в социалния, духовния и културния живот на българите.
2. Приобщаване към християнските добродетели залегнали в основата на изграждащата се ценностна система. Обучението по религия – християнство-православие не само приобщава малките ученици към нравствените послания на християнското учение, но и е изначална опора за видими и положителни промени в социално-нравствената насоченост на учебновъзпитателния процес.
3. Формиране на основни знания за православната религия и формиране на ценностно-ориентирано отношение към света, в който детето живее и се реализира.
4. Запознаване с текстове от Стария и Новия Завет и осмисляне на нравствените послания, съдържащи се в тях; - приобщаване на подрастващите към непреходните нравствени ценности на християнския морал; - запознаване със символите на православното християнство, с живота на Господ Иисус Христос, Света Богородица и найпопулярните светци;
5. Разширяване на сетивния кръгозор за откриване на хармонията в природата и човешките взаимоотношения и на тази основа формиране на социална емоционална компетентност; - формиране на надеждни представи за категориите: „добро“, „зло“, „красиво“, „грозно“, „дълг“, „отговорност“, „истина“, „свобода“, „вяра“; - укрепване на социално-нравственото развитие на подрастващите чрез формиране на умения за наблюдение и анализ на човешките взаимоотношения, водене на толерантен диалог на основата на емпатийно поведение, вземане на адекватни нравствени решения и поемане на отговорност;
6. Формиране на умения за запазване на духовната стабилност, самопознание и самоусъвършенстване.
7. Реализиране на информационно-ценностната насоченост, свързана с разширяването и обогатяването на първоначални знания за православието, на практическа основа и включване на учениците в дейности, ориентирани към реализиране на религиозно-нравствено поведение.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Знания:

- Детето опознава света на православния християнин.
- Познава храма като свещено място.
- Познава най-съществено от живота и дейността на Иисус Христос, света Богородица и големите християнски светци.
- Познава и разграничава понятието чудо.
- Познава библейските разкази за някои от чудесата на Иисус Христос, касаещи природата и хората.
- Знае за чудесата на света Богородица.

- Познава житията, делата и чудесата на изучените светци.
- Познава молитвата като начин за общуване на християните с Бога, с пресвета Богородица и със светците.
- Познава изискванията на петата и деветата Божии заповеди.
- Знае за силата на покаянието и прошката и за всеопрощаващата Божия любов.
- Разбира смисъла и значимостта на основните християнски празници и традиции.

Умения :

- Анализира и оценява основанията на собствените си постъпки и избори,като прилага християнските добродетели в ежедневното общуване с околните.
- Прилага изграден модел на поведение в храма.
- При условие на направен религиозен избор в семейството може да се моли.

Отношения/ нагласи :

- Реализира емпатийно поведение, насочено към околните.
- На основата на изучените християнски ценности проявява стремеж към себепознание и самоусъвършенстване.
- Проявява добротворство, милосърдие и взаимопомощ в отношенията си с околните.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1	Божият Син – Иисус Христос	4
2	Моята християнска вяра	7
3	Бог е в нас и около нас	4
4	Света Дева Мария – Богородица	4
5	Светците – наши закрилници	6
6	Обичам и прощавам	7

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10

e-mail: 1301699@edu.mon.bg; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

по

МАТЕМАТИКА

за 3. клас

учебна 2024/2025 г.

ХОРАРИУМ: 1,5 часа седмично / 48 часа годишно

ИЗГОТВИЛ:.....

Мария Гугалова, старши учител начален етап

.....

Таня Узунова, старши учител начален етап

Директор: .....

Марияна Байлова

ЦЕЛИ:

- Да се съдейства за:
  - ✔ изграждане на устойчив интерес към математиката, формиране на положителна мотивация за нейното изучаване;
  - ✔ развитие на общите познавателни способности на третокласниците, на математическите им способности;
  - ✔ затвърдяване и разширяване на знанията, усъвършенстване уменията, придобити чрез задължителната математическа подготовка в 3. клас;
  - ✔ развитие на наблюдателността, на познавателната активност на учениците, на някои качества на мисленето като рационалност, бързина, гъвкавост, критичност и др., на въображението, на творческите им способности. усъвършенстване на уменията за откриване на връзки, закономерности; за справяне с проблемни задачи; за самостоятелен учебен труд, за работа в екип.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- познаване на естествените числа до 1000 и десетичната позиционна бройна система; извършване на аритметичните действия събиране и изваждане с естествените числа до 1000, умножение и деление с едноцифрено число; намиране на неизвестен компонент;
- използване на мерните единици и техните отношения; разпознаване на изучените геометрични фигури и видовете триъгълници според страните и ъглите; намиране на обиколка на изучените геометрични фигури.
- описване на ситуации от заобикалящия свят с математически модел; съдържателно интерпретиране на получените резултати; събиране на данни от различни източници за съставяне на числови изрази и текстови задачи;
- затвърдяване и разширяване на знанията, усъвършенстване на уменията, придобити чрез задължителната математическа подготовка в 3. клас;
- формиране на математически компетентности и основни компетентности в природните науки и технологиите.

ГЛОБАЛНИ ТЕМИ И ПОДТЕМИ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	ПОДТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1	Редица на числата до 1000	Числата до 1 000 - четене, писане, сравняване	1
2	Събиране и изваждане на числата до 1000	Събиране и изваждане; приложение в практически ситуации Намиране на неизвестно умаляемо	7 1
3	Умножение и деление на числата до 1000 с едноцифрено число	Умножение; приложение в практически ситуации Деление; приложение в практически ситуации Намиране на неизвестно делимо Половинка, третинка, четвъртинка, десетинка	9 11 2 2
4	Геометричен материал	Геометрични фигури – видове; обиколка	4
5	Мерни единици	За дължина За маса За време	1 2 2
6	Преговор	Начален преговор Годишен преговор	2 4
		ОБЩ брой часове:	**48**

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10

e-mail: 1301699@edu.mon.bg; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО РЕЛИГИЯ - ПРАВОСЛАВИЕ

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

ЗА ТРЕТИ КЛАС

УЧЕБНА 2024 / 2025 ГОДИНА

Хорариум: 1 час седмично / 32 часа годишно

Изготвил:
Лора Методиева, учител по Религия – Православие

ЦЕЛИ:

1. Придобиване на основни познания за традиционната за Република България религия – Православието, като основен градивен елемент в социалния, духовния и културния живот на българите.
2. Приобщаване към християнските добродетели залегнали в основата на изграждащата се ценностна система. Обучението по религия – християнство-православие не само приобщава малките ученици към нравствените послания на християнското учение, но и е изначална опора за видими и положителни промени в социално-нравствената насоченост на учебновъзпитателния процес.
3. Формиране на основни знания за православната религия и формиране на ценностно-ориентирано отношение към света, в който детето живее и се реализира.
4. Запознаване с текстове от Стария и Новия Завет и осмисляне на нравствените послания, съдържащи се в тях; - приобщаване на подрастващите към непреходните нравствени ценности на християнския морал; - запознаване със символите на православното християнство, с живота на Господ Иисус Христос, Света Богородица и найпопулярните светци;
5. Разширяване на сетивния кръгозор за откриване на хармонията в природата и човешките взаимоотношения и на тази основа формиране на социална емоционална компетентност; - формиране на надеждни представи за категориите: „добро“, „зло“, „красиво“, „грозно“, „дълг“, „отговорност“, „истина“, „свобода“, „вяра“; - укрепване на социално-нравственото развитие на подрастващите чрез формиране на умения за наблюдение и анализ на човешките взаимоотношения, водене на толерантен диалог на основата на емпатийно поведение, вземане на адекватни нравствени решения и поемане на отговорност;
6. Формиране на умения за запазване на духовната стабилност, самопознание и самоусъвършенстване.
7. Реализиране на информационно-ценностната насоченост, свързана с разширяването и обогатяването на първоначални знания за православието, на практическа основа и включване на учениците в дейности, ориентирани към реализиране на религиозно-нравствено поведение.
8. Прилагане на знанията и уменията в ежедневието, изграждане на пълноценни духовно-нравствени личности.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Знания:

- Познава най-съществено от живота и дейността на Господ Иисус Христос, Пресвета Богородица и големите християнски светци.
- Знае за чудесата на Пресвета Богородица.
- Познава житията, делата и чудесата на изучените светци.
- Познава молитвата като начин за общуване на християните с Бога, с Пресвета Богородица и със светците.
- Познава изискванията на петата и деветата Божии заповеди.
- Знае за силата на покаянието и прошката и за всеопрощаващата Божия любов.
- Разбира смисъла и значимостта на основните християнски празници и традиции.

- Знае за основните празници на други религиозни общности.

Умения :

- Различава вяра от суеверие.
- Разпознава и тълкува различни изображения на икони.
- Разпознава видовете молитва.
- Разграничава двете основни части от съдържанието на Библията – Стар и Нов Завет.
- Анализира и оценява основанията на собствените си постъпки и избори в светлината на десетте Божии заповеди.
- Прилага изучените Божии заповеди в ежедневното общуване с околните.
- Дава примери от библейски разкази, житията на българските светци и от живота за вяра и действена любов към Бога.
- Проявява съпричастност към болките и радостите на близките и оказва помощ на нуждаещите се.
- Осъществява природозащитна дейност.
- Осъществява творчески дейности, свързани с християнските празници.

Отношения/ нагласи :

- Приема молитвата като част от живота на всеки християнин.
- Разбира изучените основни християнски ценности и се отнася отговорно към тях, като си поставя цели за себепознание и самоусъвършенстване.
- Осъзнава своята отговорност за опазването на природата като дар от Бога.
- Стреми се към добротворство, милосърдие и взаимопомощ.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1	Нашата вяра	2
2	Иисус Христос – Спасителят	4
3	Бог -Творец	6
4	Света Богородица – наша закрилница	3
5	Да празнуваме заедно	6
6	Българските светци	5
7	Обичам и помагам	6

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД
4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: info-1301699@edu.mon.bg, www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

за ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ по МАТЕМАТИКА

IV КЛАС

Хорариум 1,5 часа седмично / 51 часа годишно

Изготвили: Георги Алексиев- ст. учител начален етап
Димка Гълъбова- ст. учител начален етап

Директор:.....
Марияна Байлова

ЦЕЛИ:

- задълбоченото усвояване на естествените числа над 1000;
- овладяване и прилагане на алгоритмите за събиране и изваждане на естествени числа;
- овладяване и прилагане на алгоритмите за умножение и деление на естествени числа с едноцифрено и двуцифрено число;
- разпознаване на геометрични тела и задълбочаване на знанията за равнинните геометрични фигури;
- усвояване на мерните единици за лице и връзките между тях, усвояване на мерната единица за ъгъл – градус;
- изграждане на система за решаване на текстови задачи и усъвършенстване на уменията на учениците за описване на ситуации от действителността с математически модели.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Познава естествените числа над 1000 и десетичната позиционна бройна система.
2. Извършва аритметичните действия събиране и изваждане с естествените числа над 1000.
3. Извършва аритметичните действия умножение и деление с едноцифрено и с двуцифрено число.
4. Разпознава геометричната фигура окръжност и елементите ѝ.
5. Чертае ъгъл по дадена градусна мярка и окръжност по даден радиус.
6. Описва ситуации от заобикалящия го реален свят с математически модел (задачи от покупко-продажби, лице и обиколка на фигура).
7. Интерпретира съдържателно получените резултати при решаване на даден проблем.

ГЛОБАЛНИ ТЕМИ И ПОДТЕМИ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	ПОДТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1.	***Числа***	Естествените числа над 1000	7
		Аритметичните действия събиране и изваждане с естествените числа над 1000	13
		Аритметичните действия умножение и деление с едноцифрено и с двуцифрено число	13
		Неизвестен умалител и неизвестен делител.	2

2.	***Геометрични фигури и тела***	Окръжност и елементите ѝ. Чертане на ъгъл по дадена градусна мярка и окръжност по даден радиус.	2 2
3.	***Измерване***	Мерни единици за ъгъл (градус) и за лице (кв. мм, кв. см, кв. дм, кв. м, кв. км, декар) и действия с тях Измерва ъгли по зададена мярка. Намира лице на правоъгълник.	3 2 2
4.	***Моделиране***	Ситуации от заобикалящия го реален свят с математически модел (задачи от покупко-продажби, лице и обиколка на фигура).	5
		ОБЩ брой часове:	51

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10

e-mail: 1301699@edu.mon.bg; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО РЕЛИГИЯ - ПРАВОСЛАВИЕ

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

ЗА ЧЕТВЪРТИ КЛАС

УЧЕБНА 2024 / 2025 ГОДИНА

Хорариум: 1 час седмично / 34 часа годишно

Изготвил:
Лора Методиева, учител по Религия – Православие

ЦЕЛИ:

1. Придобиване на основни познания за традиционната за Република България религия – Православието, като основен градивен елемент в социалния, духовния и културния живот на българите.
2. Приобщаване към християнските добродетели залегнали в основата на изграждащата се ценностна система. Обучението по религия – християнство-православие не само приобщава малките ученици към нравствените послания на християнското учение, но и е изначална опора за видими и положителни промени в социално-нравствената насоченост на учебно-възпитателния процес.
3. Формиране на основни знания за православната религия и формиране на ценностно-ориентирано отношение към света, в който детето живее и се реализира.
4. Запознаване с текстове от Стария и Новия Завет и осмисляне на нравствените послания, съдържащи се в тях; - приобщаване на подрастващите към непреходните нравствени ценности на християнския морал; - запознаване със символите на православното християнство, с живота на Господ Иисус Христос, Света Богородица и най-популярните светци;
5. Разширяване на сетивния кръгозор за откриване на хармонията в природата и човешките взаимоотношения и на тази основа формиране на социална емоционална компетентност; - формиране на надеждни представи за категориите: „добро“, „зло“, „красиво“, „грозно“, „дълг“, „отговорност“, „истина“, „свобода“, „вяра“; - укрепване на социално-нравственото развитие на подрастващите чрез формиране на умения за наблюдение и анализ на човешките взаимоотношения, водене на толерантен диалог на основата на емпатийно поведение, вземане на адекватни нравствени решения и поемане на отговорност;
6. Формиране на умения за запазване на духовната стабилност, самопознание и самоусъвършенстване.
7. Реализиране на информационно-ценностната насоченост, свързана с разширяването и обогатяването на първоначални знания за православието, на практическа основа и включване на учениците в дейности, ориентирани към реализиране на религиозно-нравствено поведение.
8. Прилагане на знанията и уменията в ежедневието, изграждане на пълноценни духовно-нравствени личности.
9. Обобщаване и затвърждаване на придобитите знания, умения и отношения в I – III клас, свързани с проникване в нравствените послания на християнското учение и произтичащите от него нравствени категории: „добро“, „истина“, „свобода“, „справедливост“, „съпричастност“, „толерантност“, „нравственост“.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Знания:

- Познава същността на вярата и суеверието.
- Познава молитвеното предназначение на иконата.
- Познава видовете молитви: хвалебни, благодарствени, просителни.
- Познава основните моменти от земния живот на Господ Иисус Христос, в които той се разкрива като Богочовек.
- Познава Христовите ученици като разпространители на християнството.
- Познава Библията като свещена книга на християните.
- Научава, че Библията разкрива Бога като Творец на света и човека, като Любящ Баща и като справедлив Съдия.
- Познава съдържанието на десетте Божии заповеди.
- Познава златното правило на християнската нравственост: „Както искате да постъпват с вас човеците, тъй постъпвайте и вие с тях“ (Лука 6:31).
- Познава основните моменти от живота на св. Дева Мария и празници и молитви, с които се почита Пресвета Богородица.
- Познава делата и чудесата на св. княз Борис Покръстител, св. Климент Охридски, св. патриарх Евтимий Търновски и почитаните в родния край български светци.
- Разбира смисъла и значимостта на основните християнски празници и традиции.

Умения :

- Анализира и оценява основанията на собствените си постъпки и избори в библейска светлина.
- Прилага изучените християнски добродетели в ежедневното общуване с околните.
- Прилага изграден модел на поведение в храма.
- При условие на направен религиозен избор в семейството може да участва в богослужение и да се моли.
- Проявява толерантност към различните култури и религии.

Отношения / нагласи :

- Приема емпатийно поведение, насочено към околните.
- Разбира изучените основни християнски ценности и се отнася отговорно към тях, като си поставя цели за себепознание и самоусъвършенстване.
- Стреми се към социално-нравствена активност, свързана с добротворство, милосърдие и взаимопомощ.
- Разбира смисъла на добрите взаимоотношения с околните.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

№	ГЛОБАЛНИ ТЕМИ	БРОЙ ЧАСОВЕ
1	Вяра и живот	7
2	Иисус Христос – Учителят	8
3	Библията – Свещено Писание	5
4	Света Богородица се моли за нас	2
5	Празничен календар	8
6	Да обичаме всички хора	4

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: info-1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

Утвърждава
Началник РУО–Пазарджик

Съгласувал:
Галина Цанева ,
Старши експерт по БЕЛ

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

за ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

V клас

за учебната 2024 – 2025 г.

хорариум: 1 / 34
(седмичен/ годишен)

Изготвил: .....
/Марияна Байлова/

Директор: .....
Марияна Байлова

I. Цели на обучението

Учебният предмет български език и литература изгражда основата на компетентностите по български език и на грамотността за четене и е пряко свързан с **постигането на базовата, функционалната и комплексната грамотност**. В тази връзка следва:

Да се разширят и обогатят знанията на учениците по отношение на:

- Овладяване на основни езикови правила
- Придобиване на знания за системата и за структурата на българския език с цел разширяване на обема от езикови ресурси в речта на ученика.
- Изграждане на умения за създаване и за възприемане на текстове, често използвани в речевата практика на ученика·.
- Запознаване с моралните норми и ценности, формирани в историческото развитие на човешката цивилизация и проявени в базисни за осмисляне на света модели – митичен, фолклорен и литературен.
- Овладяване на знания и придобиване на умения, които дават възможност за пълноценно общуване с художествения текст като специфична, обогатяваща личността комуникация.
- Развиване на способността за съпоставка между личния опит и образа на света, разгърнат в художествения текст, като път към изграждането на способност за критическо мислене и формиране на гражданска позиция.
- Да се активизират, стимулират и мотивират учениците за съзнателно и целенасочено изучаване на езика и литературата.

II. Очаквани резултати от обучението за съответния клас;

Обучението по български език в V клас на прогимназиалния етап е насочено към овладяване на базисни знания, умения и отношения, които са предпоставка за запознаване на учениците със системата на съвременния български книжовен език и за развиване на техните комуникативни компетентности.

- ✓ Във връзка с развиване на социокултурните компетентности тази учебна програма представя теми и дейности, насочени към запознаване с елементите на речевата ситуация и усвояване на умения за ориентиране в нея; към осмисляне на разликата между официално и неофициално общуване; към овладяване на знания за най-общите особености на текста; към прилагане на формули на речевия етикет.
- ✓ Езикови компетентности – учениците ще изучат основните езикови единици, което е предпоставка за овладяване на правоговорни, правописни и пунктуационни правила и за формиране на умения за тяхното прилагане. Въвеждат се минало свършено време и минало несвършено време на глагола; минало свършено деятелно причастие; минало несвършено деятелно причастие; предлог и наречие като неизменяеми части на речта; второстепенни части на изречението; представя се думата като единство от речниково и граматично значение. Задълбочават се и се разширяват знанията за местоименията.
- ✓ Комуникативни компетентности: учениците ще могат да възприемат и да създават различни текстове. В устното и в писменото общуване ще усъвършенстват на уменията за уместно използване на формулите на речевия етикет, за представяне и самопредставяне. Ще развият умения за разбиране на смисъла на текст при слушане и при четене с определена комуникативна цел, ще могат да създават текст - текст за представяне и текст за самопредставяне, план на текст, отговор на въпрос по житейски проблем.

Очакваните резултати в областта на социокултурните компетентности по литература са свързани с различаването на основните норми и ценности, характерни за традиционната общност, както и с разбирането на основни принципи и конфликти на митологичния и на фолклорния модел за света, проявени в словесни произведения.

Очакваните резултати в областта на литературните компетентности са насочени към разчитането на изображения на света и човека в различни като културен произход и жанр текстове – с обяснения на жанрово специфичната им структура и с тълкуване на езиково специфичните им послания.

В учебната програма като комуникативни компетентности се определят компетентностите на учениците да възприемат и да създават различни текстове.

- ✓ Очакваните резултати в областта на комуникативните компетентности в V клас са свързани с уменията за създаване и възприемане на реч както откъм смисловата й, така и откъм действената й страна, а също и с уменията за езиково посредничество и с интерактивните умения на ученика за културно изразяване и творчество.
- ✓ Учебната програма в Избираемите учебни часове по български език и литература- изгражда компетенции, които са особено значими за езиковото и литературното развитие на петокласниците, като поставя акцента върху комуникативните компетентности, с оглед подобряване на тяхната четивна грамотност. В тази връзка предложеният вариант на учебна програма се фокусира върху изграждане и усъвършенстване на комуникативните компетентности, с акцент върху четенето като компетентност, която да осигурява на учениците да навлизат в смисловите дълбочини на текста, да разбират заложената в него информация, да осъзнават и интерпретират начина , по който е построен текста, за да могат да пренасят прочетеното в сферата на социалните отношения, а по- късно и в професионалния си живот.
- ✓ Програмата предвижда учебно съдържание, което дава възможност да се разширят, задълбочат и затвърдят знанията и уменията на учениците, формирани в процеса на езиковото и литературното им обучение. Усвоените начални знания за езиковите и речеви единици и за художествената образност се обогатяват, надграждат и доуточняват. Включва се разширена информация, чрез която се повишава интересът на учениците към обучението по български език и литература, повишава се тяхната активност и се осъществяват вътрешнопредметни и междупредметни връзки и взаимодействия.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ ЗА ПЕТИ КЛАС

№	Глобални теми и подтеми	Брой часове
1.	Език и общуване: Речева ситуация. Официално и неофициално общуване	2
2.	Митологичен модел за света: Древногръцки митове за произхода на боговете.Библейски разкази за Началото на света	5
3,	Време на глагола.Минало свършено време.Минало несвършено време	1
4.	Фолклорен модел за света:„Господ и дяволът правят света“, „Тримата братя и златната ябълка“,‘Златното момиче“ , Троица братя града градяха“, Фолклорен календар, Коледа, Великден, Пасха, Курбан байрам, Гергьовден	8
5.	Езикови единици.Дума: Речниково и граматично значение на думата.Видове думи	5

	според речниковото значение и звуковия им състав/омоними, пароними, антоними, синоними/ Строеж на думата. Подвижно Ъ и непостоянно Ъ	
6.	Разкази за човека и света: „Хайдути“-Хр.Ботев, „Легенда за рома“,“ Главатарят, който искал да плени месечината“,Котаракът наставник, или Котаракът в чизми“, „Грозното патенце“, Из“Похитителят на мълнии“-Рик Риърдън	6
7.	Развиване на комуникативни компетентности: Четене с разбиране. Създаване, анализ и редактиране на трансформиращ преразказ –устен и писмен	7
	ОБЩ брой часове:	**34**

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД
4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: 1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО
ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ
ПО
МАТЕМАТИКА

V^{A} КЛАС

за 2024/2025 учебна година

Хорариум: 18 x 2 = 36ч – първи срок;
16 x 1 = 16ч – втори срок;
ОБЩО: 52часа

Учебник: „Математика за 5клас“, издателство „Архимед2“

Изготвил: ……
Гергана Карафезиева-старши учител по математика

Директор: ……
Марияна Байлова

I. Кратко представяне на учебната програма

- 18*2брой часове = 36 – първи срок;
- 16*1брой часове = 16– втори срок;

Темите в учебната програма са съобразени с учебната програма по математика за общообразователна подготовка. Съдържанието ѝ е съобразено със знанията и уменията на учениците, формирани в задължителните учебни часове по математика. Съдържа теми, чрез които се допълва и развива постигането на по-високо ниво по отношение на неговото приложение. Програмата е съобразена с очакваните резултати от обучението, които учениците трябва да постигнат след завършване на пети клас.

II. Цели на обучението за ИУЧ по математика в 5 клас

1. Формиране на знанията на учениците за обикновените дроби, смесените числа и десетичните дроби.
2. Разширяване на знанията за геометричните фигури и формиране на умения за построяване на геометрични обекти.
3. Усъвършенстване на уменията им за пресмятане на лице на равнинна фигура и обем на тела.
4. Формиране на умения за разкриване на закономерности.
5. Формиране на умения за преминаване от една мерна единица към друга.
6. Развитие на личностни качества: внимание, точност на изказване на мисли, яснота и сбитост на говора, интуиция и др.

III. Очаквани резултати

- Сравнява дробни числа и извършва действията събиране, изваждане, умножение и деление; закръглява десетични дроби с определена точност;
- Пресмята числови изрази, съдържащи до четири действия в множеството на положителните рационални числа и нулата.
- Познава основните равнинни геометрични фигури: триъгълник, четириъгълник, знае техните елементи, видове, някои техни свойства и признаци и умее да ги прилага;
- Познава куб и правоъгълен паралелепипед, знае елементите и развивките им;
- Прилага формулите за периметър и лице на основните равнинни фигури: триъгълник и четириъгълник;
- Прилага формулите за лице на повърхнина и обем на куб и правоъгълен паралелепипед;
- Знае връзките между кратни и производни на мерните единици и умее да преминава от една мерна единица в друга.
- Разчита и интерпретира информация, представена с текст, с графики, с таблици или с диаграми;
- Сравнява информация при свързани множества от данни;
- Използва информацията от графично и таблично представяне на данни, за да отговори на въпроси, които са косвено свързани с таблицата или графиката.
- Знае понятието процент и умее да представя и намира определено количество по различни начини;
- Оценява и интерпретира съдържателно получен при моделиране резултат и предвижда в определени рамки очакван резултат;
- Моделира с числов израз.

ГЛОБАЛНИ ТЕМИ И ПОДТЕМИ

Теми	Брой урочни единици
I. Начален преговор	2
II. Делимост	8
III. Обикновени дроби	16
IV. Десетични дроби.	15
V. Основни геометрични фигури	7
VI. Геометрични тела	3
VII. Годишен преговор	1
Общо	52

IV. Специфични методи и форми за оценяване на постиженията на учениците.

Постиженията на учениците, които в програмата са посочени като знания и умения, реализирани чрез осъществяване на образователните цели, могат да бъдат проверявани с устно изпитване, с писмени работи или тестове. Последните два начина на проверка гарантират оценяването на всички ученици по единни критерии и дават възможност за точно диагностициране и обективен анализ на допуснатите грешки и на пропуските в знанията им.

Уменията от общ характер, които трябва да се постигнат в резултат на посочените възпитателни и формиращи цели, могат да се оценят само качествено в резултат от прякото наблюдение на реалния учебен процес.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10

e-mail: 1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

за V клас

избираеми учебни часове

2024/2025 година

1,5 часа седмично/ 51 часа годишно

Изготвил:

Катерина Похлупкова

Директор:

Марияна Байлова

УЧЕБНА ПРОГРАМА

I. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО:

1. Да се поддържа интерес у децата към чуждия език като средство за общуване.
2. Да се развиват уменията за разбиране при слушане на свързан текст.
3. Да се формират умения за водене на елементарен разговор в познати комуникативни ситуации.
4. Да се поддържа висока мотивация за усвояване на чуждия език чрез създаване на приятна творческа атмосфера за работа в клас.

II. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

1. Ядра на учебното съдържание и очаквани резултати на ниво учебна програма:

СЛУШАНЕ:
Ученикът може да разпознава в потока на английска реч изучени думи и изрази; да свързва слухов и зрителен образ; да реагира адекватно на несложни инструкции на учителя; да разбира кратки въпроси на учителя или свои съученици, свързани с изучавания материал, като се говори бавно и ясно.

ГОВОРЕНЕ:
Ученикът може да отговаря кратко на конкретни, прости и ясно формулирани въпроси, като се говори бавно и ясно; да задава кратки въпроси по изучавани теми; да води кратък елементарен разговор на познати теми по модел и да използва всички възможни средства, с които разполага, за осъществяване на общуване.

ЧЕТЕНЕ:
Ученикът може да разпознава, прочита и произнася правилно изучени думи и изрази, както и да произнася непознати такива по правилен начин с помощта на натрупаните знания за момента; може да придобива обща представа за съдържанието на текста, дори в него да присъстват непознати думи и изрази.

ПИСАНЕ:
Ученикът може да попълни личните си данни във даден формуляр; успява да напише кратък текст, основан на лични преживявания.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ:

Номер	Глобални теми и подтеми	Брой часове
1	**ГРАМАТИЧЕСКИ**	**33**

	Форми на глагола „съм“ в сегашно време	1
	Лични местоимения и притежателни прилагателн	1
	Числа	1
	Неопределителен член. Множествен число на съществителни имена. Показателни местоимения.	1
	Притежание. Притежателни прилагателни и притежателни местоимения.	1
	„Can“ за молба.	1
	Определителен член „the”	1
	Предлози за място	1
	Броими и неброими съществителни със some, any, no, much, many, a lot of.	1
	Have got; неправилно множествено число на същ. имена	1
	Has got	1
	Предлози за време	1
	Present Simple	2
	Present Simple- 3 л.ед.ч.	1
	Лични местоимения в косвен падеж	1
	Present Simple с фиксиран час	1
	Наречия за честота	1
	Фрази за честота	1
	Present Continuous	2
	Наречия за начин	1
	Повелително наклонение	1
	Форми на глагола „съм“ в минало време	1
	Минало просто време на правилните глаголи	1
	Минало просто време- въпросителни конструкции и отговори	1
	Минало просто време на неправилните глаголи	2
	Предлози за място	1
	Способност в миналото	1
	Степенуване на кратки прилагателни имена	1
	Степенуване на дълги прилагателни имена	1
	Сегашно продължително време за изразяване на бъдещи действия	1
2	**АЗ И ДРУГИТЕ**	**5**

	Лична информация	1
	Моето семейство	2
	Моите приятели	2
3	**СВЕТЪТ ОКОЛО МЕН**	**3**
	Моето родно място	1
	Моят дом	1
	Моето училище и моят клас	1
4	**МОЕТО ВСЕКИДНЕВИЕ**	**3**
	Моят дневен режим	1
	Човешкото тяло и здравето	1
	В магазина	1
5	**АЗ И ПРИРОДАТА**	**2**
	Сезони и географски обекти	1
	Растенията и животните в двора	1
6	**БЪЛГАРИЯ И СВЕТЪТ**	**5**
	Моята родина	1
	Празници и традиции в България	1
	Англоговорящи страни	2
	Празници и традиции в англоговорящите страни	1
	Общ брой часове	**51**

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: 1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по Български език и литература
за ШЕСТИ КЛАС

В ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ
РАЗШИРЕНА ПОДГОТОВКА

Учебна 2024/ 2025 година

Директор:
Марияна Байлова

Изготвили:
Антоанета Похлупкова- старши учител по БЕЛ
Мария Николова- учител по БЕЛ

09.09.2024г.
Гр. Велинград

I. **Цели на обучението.**

Учебният предмет български език и литература изгражда основата на компетентностите по български език и на грамотността за четене и е пряко свързан с постигането на базовата, функционалната и комплексната грамотност.

Общата цел е насочена към формиране у учениците на комуникативни компетентности за възприемане и създаване на стилистично диференцирани текстове, за развитие на емоционално оценъчно отношение и нагласа за възприемане и създаване на духовни ценности. В тази връзка следва да се разширят и обогатят знанията на учениците по отношение на:

- ✓ Общуването в научната сфера по въпроси, изучавани в различни предметни
- ✓ области и ролята на термина като езиково понятие.
- ✓ Изразяване на твърдения, оформяне на адекватна теза, подбор на доказателства, оформяне на отговор на научен въпрос като смислено свързан аргументативен текст.
- ✓ Овладяване на разширен активен и пасивен лексикален запас от синтактични конструкции, словоредни варианти, еднородни части, синонимни синтактични връзки.
- ✓ Редактиране на собствен текст със съответните лексикални и синтактични трансформации.
- ✓ Умения за самостоятелен подбор на четива, критично четене.
- ✓ Осмисляне и тълкуване на прочетеното, формиране на лично разбиране за текста и аргументиране според внушенията в него.
- ✓ Формиране на оценъчна позиция у ученика.
- ✓ Да се активизират, стимулират и мотивират учениците за съзнателно и целенасочено изучаване на езика и литературата.

II. **Очаквани резултати от обучението за Шести клас:**

- ➢ Социокултурни компетентности:

Ученикът трябва да разбира зависимостта на езиковите средства от речевата ситуация и ги използва в съответствие с нея.

Да търси, извлича, подбира и използва информация от различни видове текст (научен, официално-делови, художествен, разговорен) и от различни информационни източници за решаване на комуникативни задачи. Адекватно задава въпроси и дава отговори на поставени въпроси. Изразява твърдения и се аргументира. Разбира инструкции и работи по зададен модел в училищна и в извън училищна среда.

- ➢ Езикови компетентности:

Ученикът да може да познава видовете текст - описание, повествование, разсъждение. Разпознава жанровите особеностите на научен текст, на обява и на делова покана. Владее езикови средства, свързани с фонетични, с морфологични, със синтактични и с лексикални явления, и ги използва уместно в речевата си практика. Служи си с разнообразни синтактични конструкции и използва синонимни варианти според целта на общуване

- ➢ Комуникативни компетентности:

Слушане: Умее да изслушва мнения и да сравнява различни гледни точки при участие в диалог. Разбиране смисъла на познат и на непознат текст при слушане с определена комуникативна задача.

Четене: Разбира смисъла на познат и на непознат текст при четене. Извлича, подбира, синтезира информация от урочна статия за изпълнение на определена комуникативна задача.

Говорене: Спазва правилата на книжовния изговор. Поставя логическо ударение, като се съобразява с определена комуникативна задача. Участва в диалог, умее да оспори и аргументира мнение, различно от своето, като проявява толерантност и учтивост в

общуването. Създава в устна форма: обява, делова покана, отговор на научен въпрос. *Писане:* Планира, структурира, композира и графично оформя текста, който създава. Спазва изучените книжовни езикови правила. Има формирани правописни навици по отношение на често употребявани думи и на думи от терминологичната лексика. Редактира текст по правилата на езиковата книжовна норма. Създава в писмена форма: обява, делова покана; отговор на научен въпрос, включително и на електронни носители.

III Очакваните резултати в областта на социокултурните компетентности по литература са свързани със:

Съпоставяне мястото на индивида в различни общности в съвременността (семейството, неформални и формални групи), идентифицира (потенциални) конфликти между тях и обосновава своя позиция по проблема за предотвратяването или за разрешаването им. Свързване на примери за проблеми и конфликти от изучавани литературни текстове с лични идеи, за да обоснове собствена гледна точка. Разпознаване по откъс от изучавано произведение на неговия автор и заглавието и жанра на самото произведение.

Свързване имена на герои от изучавано произведение с името на неговия автор и със заглавието на произведението. Свързват изучавано произведение с името на автора, с жанра и с имена на герои от произведението и с интерпретирани в него мотиви. Определяне начини, по които художествен текст или откъс въздейства естетически, и се обосновава чрез примери от художествения изказ.

Определяне начини, по които изучаван художествен текст или откъс утвърждава своите идеи и ценности и/или отрича други, и се обосновава чрез примери от художествения изказ.

Избиране на четива самостоятелно, като прилагат поне два критерия: автор, издател, анотация, критическа оценка, препоръка от приятел и др. Аргументират читателския си
избор.

IV Очакваните резултати в областта на литературните компетентности са насочени към:

Различаване и тълкуване в изучавани повествователни литературни текстове действията и развитието на героите в сюжета. Различаване и тълкуване в изучавани поетически литературни текстове преживявания, настроения, състояния на лирическия герой. Тълкуване на конкретни откъси от текстове съобразно жанровите им характеристики. Познаване значението на следните понятия: повествовател, лирически герой или/ и говорител, пейзаж, мотив, портретна, речева, действена, психилогическа характеристика на герой. Обясняване функциите на повествователя за изобразяването на човека и света в изучавани повествователни текстове. Обясняване мотивацията на герой в изучаван дълъг повествователен текст. Обясняване функциите на пейзажа за изобразяването на човека и света в изучавани художествени текстове. Обясняване значенията на конкретен мотив за тематично- смисловото и/или сюжетното развитие в изучаван художествен текст. Обясняване значенията на характеристика на герой в изучаван художествен текст. Различаване в художествен текст словосъчетания, в които поне една от думите е употребена с пряко значение, а другата/ другите - с преносно, и обяснява значението им за изграждането на смисъла на фразата и/или текста. Различаване в художествен текст отклонения от обичайния за българската реч словоред и обяснява значението им за изграждането на смисъла на фразата и/или на текста за предаване на чувства и идеи.

V В учебната програма като комуникативни компетентности се определят компетентностите на учениците да възприемат и да създават различни текстове:

- ✓ Създават устна и в писмена форма характеристика на герой с цел да обясни мотивацията на героя за неговите действия и/или неговата сюжетна роля; за да изрази естетическата си представа за героя.
- ✓ Създават в устна форма описание на пейзаж в художествен текст с цел да изрази
- ✓ естетическата си представа за описваните елементи, предизвика у слушателя естетическо преживяване от художественото описание.
- ✓ Създават в писмена форма сбит преразказ с цел да информира някого за сюжета и героите на текста.
- ✓ Анализират и критично оценяват сполучливостта на свои или чужди текстове според осъществяването на комуникативната им задача: характеристика на герой, описание на пейзаж в художествен текст, сбит преразказ.
- ✓ Спазват книжовни езикови правила.

№	***Глобални теми и подтеми***	***Брой часове***
1.	Текстът и общуването. Сфери на общуването	10
2.	Думата в изречението и в текста. Местоимения. Звукови промени в думата.	10
3.	Думата в изречението и в текста. Причастия. Глаголни времена. Неизменяеми части на речта.	9
4.	Изречението в текста. Еднородни части в простото изречение. Сложно съчинено изречение.	9
5.	Човекът и природата: "Хубава си, моя горо"-Л. Каравелов; "Отечество любезно, как хубаво си ти!"- Иван Вазов; „Моето семейство и други животни"- Джералд Даръл	9
6.	Човекът и изкуството: „Косачи‘‘-Елин Пелин; „Художник‘‘- Веселин Ханчев; „Под игото‘‘/„Представлението‘‘/ Вазов	9
7.	Човекът и другите: Из „Под игото‘‘/„Радини вълнени‘‘/- Иван Вазов; „Принцът и просякът‘‘- Марк Твен; „Братчетата на Гаврош‘‘- Христо Смирненски; „Автобиография‘‘- Бранислав Нушич; „Малкият принц‘‘- Антоан дьо Сент Екзюпери.	9
8.	Развиване на комуникативните компетентности.	20
	Общ брой:	***85***

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Обобщени теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението
Текстът в научното общуване. Сфери на общуване.	Разпознава особеностите на научен текст. Търси, извлича, подбира и синтезира информация от научен текст, включително от електронен носител, за изпълнение на определена комуникативна задача. Разпознава спецификата на урочната статия като научен текст. Разграничава структурните елементи на научния текст – теза, аргументи, изводи. **10 часа**
Изменяеми части на речта. Местоимения	Използва в свой текст изучените местоимения като заместващи и свързващи думи; правилно ги изговаря и пише. Определя граматичните им признаци. **6 часа**
Звукови промени в думата. Променливо Я.	Спазва и прилага правилата за променливо Я . Познава условия, при които правилата не са в сила. **4 часа**
Сегашно деятелно причастие. Минало страдателно причастие	Разпознава и образува сегашно деятелно и минало страдателно причастие. Спазва особеностите в правописа, в правоговора и в употребата на сегашно деятелно и на минало страдателно причастие. **2 часа**
Деепричастие	Разпознава и образува деепричастие. Спазва особеностите в правописа на деепричастието и го използва правилно и уместно. **2 часа**
Съвместна употреба на глаголните времена	Разпознава и образува формите за минало неопределено време, минало предварително време и бъдеще време в миналото. Уместно употребява форми за минало неопределено време, минало предварително време и бъдеще време в миналото съобразно ситуацията на общуване. **3 часа**
Съюз. Междуметие. Частица	Разпознава и уместно употребява съюзи, междуметия и частици в речевата практика. **2 часа**
Еднородни части в простото изречение	Уместно използва еднородни части в текст, който създава. **4 часа**
Сложно съчинено изречение	Правилно оформя пунктуационно и използва уместно сложни съчинени изречения в текст, който създава. **5 часа**

„Хубава си, моя горо“ (Л. Каравелов„Отечество любезно, как хубаво си ти!“ (Ив. Вазов) и „Обичам те, мое мило Отечество!“ (Л. Каравелов). „Моето семейство и други животни”(Джералд Даръл), „Братчетата на Гаврош”(Христо Смирненски)	Различава и тълкува в изучавани поетически литературни текстове преживявания, настроения, състояния на лирическия герой. Различава и тълкува в изучавани поетически литературни текстове „Отечество любезно, как хубаво си ти!“(Ив. Вазов) и „Обичам те, мое мило Отечество!“ (Л. Каравелов) преживявания, настроения, състояния лирическия герой. Познава значението на понятието повествовател. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека и света. Различава специфичните особености на жанра и художествения стил. **9 часа**
„Косачи“ (Елин Пелин),”Художник”(Веселин Ханчев) Из „Под игото“ (Ив. Вазов): главата „Радини вълнения“ и главата „Представлението“	Познава значението на понятието повествовател. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека и света. Различава специфичните особености на художествения текст. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека и света в изучавани повествователни текстове. Обяснява мотивацията на герой в изучаван дълъг повествователен текст. Обяснява функциите на пейзажа за изобразяването на човека и света в изучавани художествени текстове. Обяснява значенията на конкретен мотив за тематично-смисловото и/или сюжетното развитие в изучаван художествен текст. Обяснява значенията на характеристика на герой в изучаваните художествени текстове. **9 часа**
„Принцът и просякът”(Марк Твен) „Братчетата на Гаврош”(Христо Смирненски),Из „Автобиография“ – Б. Нушич ,”Серафим” (Йордан Йовков),„Малкият принц“ – Антоан Сент Екзюпери **(Откъс по избор)**	Различава и тълкува в откъсите действията и развитието на героите в сюжета. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека и света в откъсите. Определя начини, по които (откъс от) художествен текст въздейства естетически, и се обосновава чрез примери от художествения изказ Различава и тълкува в изучавани поетически литературни текстове преживявания, настроения, състояния на лирическия герой **9 часа**
Обява и делова покана	Обработва информация и я представя синтезирано във връзка с факти, събития, личности в зависимост от комуникативната задача.

	Предава информация в устна и в писмена форма чрез обява и покана, включително и по електронен път. **3 часа**
Отговор на научен въпрос. Създаване на теза. Роля на аргументите	Извлича, подбира, синтезира информация от научен текст, включително от електронен носител, за изпълнение на определена комуникативна задача. **4 часа**
Характеристика на герой	Създава в устна и в писмена форма характеристика на герой с цел да: обясни на събеседник мотивацията на героя за неговите действия и/ или неговата сюжетна роля; изрази естетическата си представа за героя. Справя се с изготвяне на сравнителна характеристика на герои. Спазва книжовни езикови правила. **6 часа**
Сбит преразказ на изучаван разказ	Създава в писмена форма сбит преразказ на непознат текст с цел да информира някого, който няма достъп до текста, за сюжета и за героите на текста. Спазва книжовни езикови правила. **7 часа**

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ИЗБИРАЕМИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишният брой часове за разширена подготовка по български език и литература в VI клас е 85 учебни часа, разпределени както следва:

- български език –38 часа;
- литература – 27 часа;
- развиване на комуникативни компетентности – 20 часа.

2024 / 2025 г.

Изготвили: Антоанета Похлупкова – Старши учител по БЕЛ

Мария Николова – Учител по БЕЛ

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: 1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по Български език и литература
за СЕДМИ КЛАС

В ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ
РАЗШИРЕНА ПОДГОТОВКА

Учебна 2024/ 2025 година

Директор:
Марияна Байлова

Изготвили:
Антоанета Похлупкова- старши учител по БЕЛ
Мария Николова- учител по БЕЛ

09.09.2024г.
Гр. Велинград

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД

4600, гр. Велинград , ул. "Макаренко" 2 , тел/факс: 0359-5 23 10

e-mail: 1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

Учебна програма по Български език и литература за 7. клас в РП/ УП- А за 2024/ 2025г.

I. Цели на обучението.

Учебният предмет български език и литература изгражда основата на компетентностите по български език и на грамотността за четене и е пряко свързан с постигането на базовата, функционалната и комплексната грамотност.

Общата цел е насочена към формиране у учениците на комуникативни компетентности за възприемане и създаване на стилистично диференцирани текстове, за развитие на емоционално оценъчно отношение и нагласа за възприемане и създаване на духовни ценности. В тази връзка следва да се разширят и обогатят знанията на учениците по отношение на:

- ✓ Общуването в научната сфера по въпроси, изучавани в различни предметни области и ролята на термина като езиково понятие.
- ✓ Изразяване на твърдения, оформяне на адекватна теза, подбор на доказателства, оформяне на отговор на научен въпрос като смислено свързан аргументативен текст.
- ✓ Овладяване на разширен активен и пасивен лексикален запас от синтактични конструкции, словоредни варианти, еднородни части, синонимни синтактични връзки.
- ✓ Редактиране на собствен текст със съответните лексикални и синтактични трансформации.
- ✓ Умения за самостоятелен подбор на четива, критично четене.
- ✓ Осмисляне и тълкуване на прочетеното, формиране на лично разбиране за текста и аргументиране според внушенията в него.
- ✓ Формиране на оценъчна позиция у ученика.
- ✓ Да се активизират, стимулират и мотивират учениците за съзнателно и целенасочено изучаване на езика и литературата.

II. Очаквани резултати от обучението за Седми клас:

- ➢ Социокултурни компетентности:

Ученикът трябва да разбира зависимостта на езиковите средства от речевата ситуация и ги използва в съответствие с нея.

Да търси, извлича, подбира и използва информация от различни видове текст (научен, официално-делови, художествен, разговорен) и от различни информационни източници за решаване на комуникативни задачи. Адекватно задава въпроси и дава отговори на поставени въпроси. Изразява твърдения и се аргументира. Разбира инструкции и работи по зададен модел в училищна и в извън училищна среда.

- ➢ Езикови компетентности:

Ученикът да може да познава видовете текст - описание, повествование, разсъждение. Разпознава жанровите особеностите на медиен и художествен текст с различни жанрови характеристики . Владее езикови средства, свързани с фонетични, с морфологични, със синтактични и с лексикални явления, и ги използва уместно в речевата си практика. Служи си с разнообразни синтактични конструкции и използва синонимни варианти според целта на общуване.

- Комуникативни компетентности:

Слушане: Умее да изслушва мнения и да сравнява различни гледни точки при участие в диалог. Разбиране смисъла на познат и на непознат текст при слушане с определена комуникативна задача.

Четене: Разбира смисъла на познат и на непознат текст при четене. Извлича, подбира, синтезира информация от урочна статия за изпълнение на определена комуникативна задача.

Говорене: Спазва правилата на книжовния изговор. Поставя логическо ударение, като се съобразява с определена комуникативна задача. Участва в диалог, умее да оспори и аргументира мнение, различно от своето, като проявява толерантност и учтивост в общуването. Създава в устна форма: обява, делова покана, отговор на научен въпрос.

Писане: Планира, структурира, композира и графично оформя текста, който създава. Спазва изучените книжовни езикови правила. Има формирани правописни навици по отношение на често употребявани думи и на думи от терминологичната лексика. Редактира текст по правилата на езиковата книжовна норма. Създава в писмена форма: обява, делова покана; отговор на научен въпрос, включително и на електронни носители.

III Очакваните резултати в областта на социокултурните компетентности по литература **са свързани със:**

Съпоставяне мястото на индивида в различни общности в съвременността (семейството, неформални и формални групи), идентифицира (потенциални) конфликти между тях и обосновава своя позиция по проблема за предотвратяването или за разрешаването им. Свързване на примери за проблеми и конфликти от изучавани литературни текстове с лични идеи, за да обоснове собствена гледна точка. Разпознаване по откъс от изучавано произведение на неговия автор и заглавието и жанра на самото произведение.

Свързване имена на герои от изучавано произведение с името на неговия автор и със заглавието на произведението. Свързват изучавано произведение с името на автора, с жанра и с имена на герои от произведението и с интерпретирани в него мотиви. Определяне начини, по които художествен текст или откъс въздейства естетически, и се обосновава чрез примери от художествения изказ.

Определяне начини, по които изучаван художествен текст или откъс утвърждава своите идеи и ценности и/или отрича други, и се обосновава чрез примери от художествения изказ.

Избиране на четива самостоятелно, като прилагат поне два критерия: автор, издател, анотация, критическа оценка, препоръка от приятел и др. Аргументират читателския си избор.

IV Очакваните резултати в областта на литературните компетентности са насочени към:

Различаване и тълкуване в изучавани повествователни литературни текстове на действията и развитието на героите в сюжета. Различаване и тълкуване в изучавани поетически литературни текстове преживявания, настроения, състояния на лирическия герой. Тълкуване на конкретни откъси от художествени текстове съобразно литературно

родовите и жанровите им характеристики. Познаване значението на следните понятия: повест, ода, елегия, балада, повествовател, лирически герой или/ и говорител, пейзаж, мотив, портретна, речева, действена, психологическа характеристика на герой. Обясняване функциите на повествователя за изобразяването на човека и света в изучавани повествователни текстове. Обясняване мотивацията на герой в изучаван дълъг повествователен текст. Обясняване функциите на пейзажа за изобразяването на човека и света в изучавани художествени текстове. Обясняване значенията на конкретен мотив за тематично- смисловото и/или сюжетното развитие в изучаван художествен текст. Обясняване значенията на характеристика на герой в изучаван художествен текст. Различаване в художествен текст словосъчетания, в които поне една от думите е употребена с пряко значение, а другата/ другите - с преносно, и обяснява значението им за изграждането на смисъла на фразата и/или текста. Различаване в художествен текст отклонения от обичайния за българската реч словоред и обяснява значението им за изграждането на смисъла на фразата и/или на текста за предаване на чувства и идеи. Тълкува смисълът на цитат от изучаван художествен текст като послание от мотив, идеи, художествени изразни средства.

V В учебната програма като комуникативни компетентности се определят компетентностите на учениците да възприемат и да създават различни текстове:

- ✓ Създават устна и в писмена форма описание на предметна обстановка в художествен текст с цел да изрази естетическата си представа, да обясни мотивацията на героя за неговите действия и/или неговата сюжетна роля; за да изрази естетическата си представа за героя.
- ✓ Създават в устна или писмена форма кратък отговор на литературен въпрос, разказ по преживяно с цел да изрази естетическо преживяване, естетическата си представа за описваните елементи, предизвика у слушателя естетическо преживяване от художественото описание.
- ✓ Създават в писмена форма трансформиращ преразказ с цел да информира някого за сюжета и героите на текста.
- ✓ Анализират и критично оценяват сполучливостта на свои или чужди текстове според осъществяването на комуникативната им задача: описание на предметна обстановка, кратък отговор на литературен въпрос, характеристика на герой, описание на пейзаж в художествен текст, трансформиращ преразказ.
- ✓ Спазват книжовни езикови правила.

№	Глобални теми и подтеми:	Брой часове:
1.	**Текстът в медийното и естетическото общуване.** Жанрове. Извличане на информация от вид текст.	**12 часа**
2.	**Лексикология и фонетика.** Думата като лексикално средство в текста. Речников състав на БЕ. Звукови промени.	**8 часа**

3.	**Морфология**. Наклонение на глагола. Видове наклонения в БЕ. Преизказни глаголни форми. Съвместна употреба на глаголните времена и форми в трансформиращ преразказ и отворен отговор по цитат, ОЛВ, ОНВ.	**15 часа**
4.	**Синтаксис**. Съставно сказуемо. Обособена част в простото изречение. Сложно съставно и сложно смесено изречение. Словоред и пунктуация в сложното изречение. Предаване на чужда реч-пряко, непряко, полупряко.	**15 часа**
5.	**Българинът във възрожденския свят:** Добри Чинтулов „Стани, стани, юнак балкански“, „Вятър ечи, Балкан стене“; Хр. Ботев „На прощаване в 1868г.“; Иван Вазов „Немили- недраги“ I, II, III, V, X, XVII глава; „Една българка“; „Опълченците на Шипка“; „Българският език“.	**15 часа**
6.	**Човекът и обществото-норми, ценности, конфликти.** Алеко Константинов „До Чикаго и назад“ откъс; „Бай Ганьо пътува“ откъс от книгата; Пенчо Славейков „Неразделни“; Пейо Яворов „Заточеници“; Елен Пелин „По Жътва“; Йордан Йовков „По жицата“.	**10 часа**
7.	**Развитие на комуникативни компетентности.** Описание на предметна обстановка. Съчинение по преживяно. Отговор на	**15 часа**

	литературен въпрос. Дискусия. Редактиране на текст. Отговор на нравствен въпрос. Анотация.	
ОБЩО:		**90 часа**

03. 09. 2024 г.
Гр. Велинград

Изготвили:
Антоанета Похлупкова- старши учител по БЕЛ,

Мария Николова- учител по БЕЛ